265

ที่ นศ ๐๐๒๓.๖/ว ๑๐๒๕

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความร่วมมือขับเคลื่อนการดำเนินงานตามจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๒๑.๕/ว ๖๕๑ จำนวน ๑ ฉบับ
ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ พบผู้ป่วยสะสม ๕๖,๓๒๕ ราย (ผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่แล้ว ๙๗๓ ราย) อัตราป่วย ๘๖.๙๘ ต่อประชากรแสนคน๕ จังหวัดแรก ในช่วง ๔ สัปดาห์ล่าสุดที่มีอัตราป่วยสูง ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต สมุทรสาคร สมุทรปราการ นครปฐมและเชียงใหม่ ผู้ป่วยเสียชีวิตยืนยันสะสม ๖๑ ราย จาก ๓๒ จังหวัด อัตราป่วยตาย ร้อยละ ๐.๑๑ เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้กำหนดมาตรการสำคัญและจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยกำหนดเป้าหมายจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกไม่เกิน ๕๒,๐๐๐ ราย และอัตราป่วยตายไม่เกินร้อยละ ๐.๐๘ กระทรวงสาธารณสุขจึงขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทยแจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ขอความร่วมมือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามจุดเน้นไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออก

ในการนี้ จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงขอให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินงานตามจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ดังนี้

๑. กำกับติดตามให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้มีค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (HI CI) น้อยกว่าร้อยละ ๕

๒. ขับเคลื่อนการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคในโรงงานและโรงเรียน

๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชากรในการป้องกันและควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและการดำเนินการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

๔. สนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย และสารเคมีควบคุมยุงพาหะ เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินการในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพจน์ จิตร์เพ็ชร์)
ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ
โทร.๐ ๗๕๓๕ ๖๑๔๔ ต่อ ๓๑

กระทรวงมหาดไทย
กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
วันที่ 20 ม.ค. 2569
เลขรับ 328
เวลา
สบ

ที่ สธ ๐๔๑๑.๖/ ๗๘

กพถ.สนผ.สป.
เลขรับที่ 90
วันที่ 20 ม.ค.69

กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

สำนักนโยบายและแผน สป.
วันที่ 20 ม.ค. 2569
เลขรับที่ 469
เวลา

๑๙ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความร่วมมือขับเคลื่อนการดำเนินงานตามจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเฝ้าระวังฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แนวทางโรงงาน จำนวน ๑ ฉบับ
๓. แนวทางการดำเนินงานลดป่วยลดตายในสถานพยาบาล จำนวน ๑ ฉบับ
๔. แนวทางการใช้งานชุดน้ำยาตรวจไข้เลือดออกอย่างรวดเร็วฯ จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยสถานการณ์โรคไข้เลือดออก ข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม – ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ พบผู้ป่วยสะสม ๕๖,๓๒๕ ราย (ผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่แล้ว ๙๗๓ ราย) อัตราป่วย ๘๖.๙๘ ต่อประชากรแสนคน ๕ จังหวัดแรก ในช่วง ๔ สัปดาห์ล่าสุดที่มีอัตราป่วยสูง ได้แก่ ภูเก็ต สมุทรสาคร สมุทรปราการ นครปฐม และเชียงใหม่ ผู้ป่วยเสียชีวิตยืนยันสะสม ๖๑ ราย จาก ๓๒ จังหวัด อัตราป่วยตาย ร้อยละ ๐.๑๑ เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้กำหนดมาตรการสำคัญและจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยกำหนดเป้าหมายจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกไม่เกิน ๕๒,๐๐๐ ราย และอัตราป่วยตายไม่เกินร้อยละ ๐.๐๘

กระทรวงสาธารณสุข ขอความอนุเคราะห์แจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ขอความร่วมมือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกจังหวัด ดำเนินงานตามจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออก ดังนี้

๑. กำกับติดตามให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ให้มีค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (HI CI) น้อยกว่าร้อยละ ๕

๒. ขับเคลื่อนการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคในโรงงานและโรงเรียน

๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการป้องกันและควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และการดำเนินการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

๔.สนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย และสารเคมีควบคุมยุงพาหะ เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความร่วมมือในเรื่องดังกล่าวต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายโสภณ เอี่ยมศิริถาวร)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค
กองโรคติดต่อนำโดยแมลง
โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๓๑๐๓ – ๕
โทรสาร ๐ ๒๕๙๑ ๘๔๒๒
สำเนาส่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออกในโรงเรียน

ตามที่กรมควบคุมโรค โดยกองโรคติดต่อนำโดยแมลงได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยมีเป้าหมายลดจำนวนผู้ป่วยและลดผู้เสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออก โดยมีตัวชี้วัดจำนวน 2 ตัว ได้แก่ 1. จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกลดลงร้อยละ 20 ของค่า median ปีงบประมาณ 2564-2568 2. อัตราป่วยตายด้วยโรคไข้เลือดออกไม่เกินร้อยละ 0.08 และมีประเด็นในเรื่องการดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในโรงเรียน จึงต้องมีการจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ต่อไปนี้

คำจำกัดความ

1. การดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการเฝ้าระวังผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกและค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (Container Index) ในโรงเรียนให้มีค่าน้อยกว่าร้อยละ 5 อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผู้ป่วย รวมถึงดำเนินการตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในโรงเรียนได้อย่างครบถ้วนและทันเวลา ดังนี้

1.การเฝ้าระวัง ป้องกันโรค (Surveillance and Prevention) หมายถึง การคัดกรอง เก็บข้อมูลผู้ป่วยในโรงเรียน คัดแยกผู้ป่วย สังเกตอาการ แจกสารทากันยุง รวมถึงเฝ้าระวังผู้ป่วยรายใหม่ และเฝ้าระวังดัชนีลูกน้ำยุงลายอย่างต่อเนื่อง รวมถึงจัดการสิ่งแวดล้อม ป้องกันไม่ให้เกิดโรค เช่น การให้ความรู้ การสื่อสารประชาสัมพันธ์โรคไข้เลือดออกให้แก่ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน

2. การควบคุมโรค (Control) หมายถึง การดำเนินการตามมาตรการเมื่อเกิดโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนเพื่อป้องกันการระบาด ได้แก่ การดำเนินการสอบสวนโรค กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การกำจัดยุงตัวแก่

2. พื้นที่เป้าหมาย หมายถึง จังหวัดที่มีร้อยละอำเภอเสี่ยงสูงมากที่สุดในแต่ละเขตสุขภาพ และอำเภอในจังหวัดที่มีร้อยละอำเภอเสี่ยงสูงดังกล่าวมีค่าคะแนนพื้นที่ซ้ำซากมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายอายุ 5-15 ปี รวม 13 จังหวัด 30 อำเภอ ดังภาพ

พื้นที่เป้าหมาย หมายถึง จังหวัดที่มีร้อยละอำเภอเสี่ยงสูงมากที่สุดในแต่ละเขตสุขภาพ และอำเภอในจังหวัดที่มีร้อยละอำเภอเสี่ยงสูงดังกล่าวมีค่าคะแนนพื้นที่ซ้ำซากมากที่สุด โดยคิดจากกลุ่มอายุ 5-15 ปี

13 จังหวัด 30 อำเภอ

เขต	จังหวัด	อำเภอ
1	เชียงใหม่	ดอยเต่า
1	เชียงใหม่	เมือง
2	เพชรบูรณ์	เขาค้อ
2	เพชรบูรณ์	เมือง
2	เพชรบูรณ์	หล่มสัก
2	เพชรบูรณ์	บึงสามพัน
3	อุทัยธานี	เมือง
3	อุทัยธานี	บ้านไร่
4	นครนายก	ปากพลี
4	นครนายก	องครักษ์

เขต	จังหวัด	อำเภอ
5	กาญจนบุรี	ท่ามะกา
5	กาญจนบุรี	ท่าม่วง
6	ฉะเชิงเทรา	ท่าตะเกียบ
6	ฉะเชิงเทรา	สนามชัยเขต
7	กาฬสินธุ์	นามน
7	กาฬสินธุ์	กมลาไสย
7	กาฬสินธุ์	ห้องชัย
8	เลย	เมือง
8	เลย	เอราวัณ

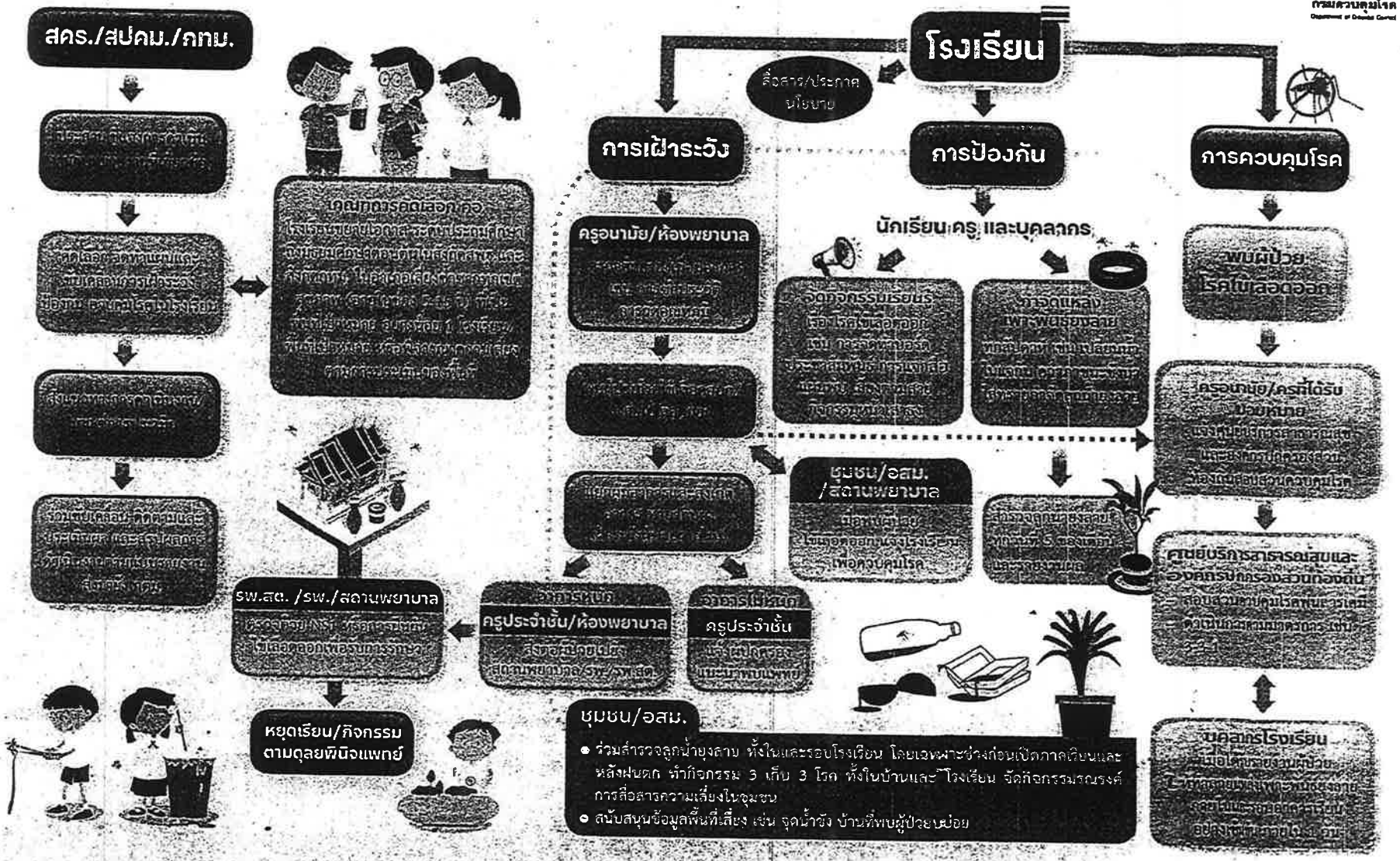
เขต	จังหวัด	อำเภอ
9	บุรีรัมย์	เฉลิมพระเกียรติ
9	บุรีรัมย์	เมือง
10	ศรีสะเกษ	ยางชุมน้อย
10	ศรีสะเกษ	ขุขันธ์
11	ระนอง	เมือง
11	ระนอง	ละอุ่น
12	ปัตตานี	ยะหริ่ง
12	ปัตตานี	ไม้แก่น
13	กรุงเทพฯ	ประเวศ
13	กรุงเทพฯ	บางกะปิ
13	กรุงเทพฯ	บางขุนเทียน

หมายเหตุ 1. กรณีอำเภอนั้นไม่มีโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือไม่เป็นปัญหา ให้พิจารณาเลือกโรงเรียนใกล้เคียงในบริบทพื้นที่

2 สามารถเลือกอำเภอเสี่ยงอำเภออื่นที่เข้าข่ายปัญหาและความเสี่ยงของพื้นที่ อย่างน้อยตามจำนวนที่กำหนด แต่สามารถทำมากกว่าที่กำหนดได้

แนวทางโรงเรียนปลอดไข้เลือดออก (one page)

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

แนวทางการดำเนินงานลดป่วยลดตายในสถานพยาบาล (Dengue smart care)

ตามที่กรมควบคุมโรค โดยกองโรคติดต่อนำโดยแมลงได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยมีเป้าหมายลดจำนวนผู้ป่วยและลดผู้เสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออก โดยมีตัวชี้วัดจำนวน 2 ตัว ได้แก่ 1. จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกลดลงร้อยละ 20 ของค่า median ปีงบประมาณ 2564-2568 2. อัตราป่วยตายด้วยโรคไข้เลือดออกไม่เกินร้อยละ 0.08 และมีประเด็นในเรื่องการจัดระบบ Dengue smart care ในสถานพยาบาล จึงต้องมีการจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ต่อไปนี้

คำจำกัดความ การจัดระบบ Dengue smart care หมายถึง การจัดระบบให้บริการในสถานพยาบาลสำหรับผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยโรคไข้เลือดออก ให้ได้รับการวินิจฉัยและได้รับการรักษาตามมาตรฐานอย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดำเนินการคัดกรองผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยโรคไข้เลือดออก เมื่อพบอาการเข้าข่ายหรือสงสัยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกแนะนำให้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลอย่างรวดเร็ว

2. โรงพยาบาล ดำเนินการจัดระบบให้บริการในโรงพยาบาล เพื่อให้วินิจฉัยรักษาผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว ลดการเสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออก โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1.การเตรียมการ (Preparation) หมายถึง การดำเนินการล่วงหน้าเพื่อให้การปฏิบัติงาน Dengue smart care ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยครอบคลุมถึงการวางแผน การจัดเตรียมทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร หรือการซักซ้อมแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นระบบเมื่อถึงเวลาปฏิบัติจริง

2.2 การตรวจพบ (detection) หมายถึง การที่สามารถยืนยันการมีอยู่ของโรคไข้เลือดออกโดยผ่านกระบวนการตรวจวินิจฉัยหรือการทดสอบทางห้องปฏิบัติการที่เป็นไปตามหลักวิชาการทางการแพทย์โดยคัดกรองผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูงทันทีที่มาถึงโรงพยาบาล ดำเนินการประเมินซ้ำโดยพยาบาลและแพทย์ถึงการตรวจหาอาการหรืออาการแสดงที่เป็นสัญญาณเตือน (warning symptoms and signs) และมีความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะช็อกหรือภาวะแทรกซ้อนรุนแรง จึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดในโรงพยาบาล และมีระบบผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่รวดเร็ว พร้อมทั้งมีการดูแลผู้ป่วยที่รวดเร็วให้เหมาะสมตามความรุนแรงของอาการ

2.3 การรักษา (treatment) หมายถึง การให้การรักษาตามมาตรฐานแนวทางเวชปฏิบัติการวินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยไข้เลือดออก Clinical practice guidelines (CPG) และจัดประชุม Dead case conference กรณีเสียชีวิตจากไข้เลือดออกทุกราย

2.4. การส่งต่อ (referral) หมายถึง การดำเนินการนำผู้ป่วยไข้เลือดออก หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย ไปยังหน่วยบริการสาธารณสุขหรือบุคลากรทางการแพทย์ระดับที่สูงขึ้น หรือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ได้รับการดูแล รักษา หรือบริการต่อเนื่องอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพการส่งต่อผู้ป่วยที่รวดเร็ว

2.5. การติดตามประเมินผล (evaluation) หมายถึง การติดตามการดำเนินงาน Dengue smart care โดยเก็บข้อมูลจำนวนผู้ป่วยในระบบ Dengue smart care ประเมินระยะเวลาตั้งแต่เริ่มคัดกรองผู้ป่วยจนถึงได้รับการดูแลรักษา พร้อมทั้งทบทวนและปรับปรุงขั้นตอนของการดำเนินงาน Dengue smart care

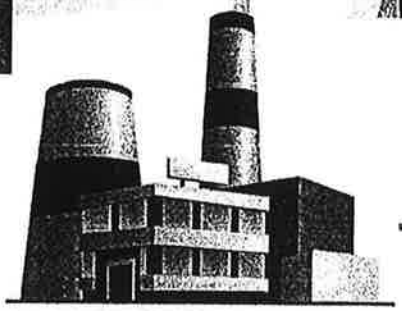
โรคไข้เลือดออก

มียุงลายเป็นพาหะนำโรค โดยกัดผู้ป่วยแล้วแพร่เชื้อไปสู่คนอื่นต่อไป สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่สำคัญที่มีพนักงานรวมตัวกันจำนวนมาก หากไม่มีการจัดการที่เหมาะสม อาจเกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออกทั้งในโรงงานและในชุมชนที่พักอาศัยของพนักงานได้

การจัดการโรคไข้เลือดออกในโรงงานอุตสาหกรรม

1. กำหนดนโยบายโรงงาน
2. กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
3. ใช้ชุดตรวจไข้เลือดออก เมื่อพบผู้ที่มีอาการสงสัยไข้เลือดออก
4. ให้สุขศึกษาความรู้แก่พนักงาน

ระบบการจัดการโรคไข้เลือดออกในโรงงานอุตสาหกรรม

โรงงาน ปลอดโรคไข้เลือดออก

กรมควบคุมโรค

ไข้เลือดออก เป็นโรคติดเชื้อไวรัสที่มียุงลายเป็นพาหะนำโรค เกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี (Dengue virus) ซึ่งมี 4 สายพันธุ์ เมื่อได้รับเชื้อร่างกายจะมีการตอบสนองที่อาจรุนแรงขึ้นหากติดเชื้อซ้ำจากสายพันธุ์ที่แตกต่างกัน

อาการ ไข้สูงลอย ปวดศีรษะ มีจุดแดงเล็กๆ ตามร่างกาย คลื่นไส้อาเจียน หรือมีเลือดออก เช่น เลือดออกตามไรฟัน ถ่ายสีดำ บางรายอาจช็อก หรือมีอาการรุนแรง เสียชีวิตได้

ข้อควรระวัง !!

เมื่อสงสัย หรือเป็นไข้เลือดออก ห้ามรับประทานยาต้านการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ เช่น ไอบูโพรเฟน ไดโคลฟีแนค แอสไพริน เพราะอาจทำให้เกิดภาวะเลือดออกมากขึ้น เสี่ยงต่อการช็อก และเป็นอันตรายถึงชีวิตได้

หากมีไข้สูงเกิน 2 วัน ควรรีบพบแพทย์ทันทีเพื่อรับการรักษาและป้องกันภาวะแทรกซ้อน!

4 มาตรการ โรงงานปลอดไข้เลือดออก

① กำจัดน้ำขัง

กำจัดน้ำขังในภาชนะหรือพื้นที่ที่อาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เช่น แจกัน จานรองกระถาง และถังเก็บน้ำ

② เฝ้าระวังไว้

- ตรวจผู้ที่มีอาการสงสัยโรคไข้เลือดออกด้วยชุดตรวจไข้เลือดออก
- ตรวจสอบอาการป่วยของพนักงาน หากสงสัยไข้เลือดออก ให้พบแพทย์ทันที

③ ไม่ให้ยุงกัด

ใช้มุ้งลวดในพื้นที่พักพนักงาน แจกยาทากันยุง และฉีดพ่นสารเคมีกำจัดยุงในจุดเสี่ยง

④ จัดสื่อความรู้

แจ้งข้อมูลผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย และอบรมให้พนักงานรู้วิธีป้องกันตนเอง

3 เก็บ กำจัดยุง ป้องกันไข้เลือดออก

① เก็บขยะ

ไม่ให้มีน้ำขัง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำ

② เก็บบ้าน

ให้สะอาด ไม่เป็นที่เกาะพักของยุง

③ เก็บน้ำ

- ปิดฝาภาชนะใส่น้ำ
- คว่ำภาชนะที่มีน้ำขัง เช่น จานรองกระถาง

จัดทำโดย กองโรคติดต่อนำโดยแมลง กรมควบคุมโรค 02-590-3103-5 https://ddc.moph.go.th/dvb/ รู้ทันโรคแมลง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบบริการดูแลผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกแบบสหสาขาวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ และสามารถเข้าถึงการรักษาได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

2. เพื่อให้ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกได้รับการดูแลรักษาตามมาตรฐาน พร้อมทั้งมีระบบการส่งต่อผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงไปยังสถานพยาบาลที่มีศักยภาพสูงกว่าอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนและลดอัตราการเสียชีวิตในผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก

แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานลดป่วยลดตายในสถานพยาบาล ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ

- ชี้แจงวัตถุประสงค์และการแนวทางการดำเนินงานลดป่วยลดตายในสถานพยาบาล (Dengue smart care)
- อบรมบุคลากรทางการแพทย์ให้เข้าใจเกณฑ์คัดกรองผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เลือดออกที่ชัดเจน รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน
- จัดเตรียมจุดคัดกรองและป้ายบอกช่องทาง "Dengue smart care"
- การทำความเข้าใจและเตรียมทรัพยากรให้กับบุคลากรทางการแพทย์ตรวจคัดกรองผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เลือดออกตามแบบคัดกรองผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกด้วยชุดตรวจไข้เลือดออกแบบรวดเร็ว (Dengue NS1 rapid test)

หมายเหตุ ชุดตรวจไข้เลือดออกแบบรวดเร็ว (Dengue NS1 rapid test) ใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการไข้ไม่เกิน 5 วัน

- การทบทวนและสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรทางการแพทย์ ถึงการวินิจฉัยรักษาตามแนวทางเวชปฏิบัติ (Clinical Practice Guidelines: CPG) และการใช้ Dengue Chart
- ประสานกับห้องปฏิบัติการให้มีการจัด Priority สำหรับผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เลือดออก
- จัดเตรียมอุปกรณ์ และเวชภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การคัดกรองทันทีที่มาถึง (Triage)
   - เจ้าหน้าที่จุดคัดกรองประจำจุด "Dengue smart care" (OPD, ER) ซักประวัติผู้ป่วย อาการสำคัญ ตามแบบฟอร์มคัดกรองผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก
   - ประเมินประวัติการเจ็บป่วยและปัจจัยเสี่ยง เช่น มีโรคประจำตัว มีผู้ร่วมบ้านหรือละแวกบ้านป่วย
   - แยกผู้ป่วยเข้าช่องทาง "Dengue smart care" ตามเกณฑ์การเฝ้าระวังผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก
2. การประเมินซ้ำโดยพยาบาล/แพทย์
   - วัดสัญญาณชีพ ตรวจร่างกายหาสัญญาณเตือน (Warning signs) เช่น ปวดท้องรุนแรง อาเจียนมาก ซึมลง เลือดออกง่าย มือเท้าเย็น ชีพจรเต้นเบา ความดันส่วนต่างระหว่างบน-ล่างแคบลง
   - ส่งตรวจ NS1 antigen และ IgG/IgM, CBC เร่งด่วน (เจาะเลือดภายใน 30 นาที) เมื่อพบผู้ป่วยมี Warning signs
3. ระบบผลตรวจด่วน

- รายงานผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการภายใน 1 ชั่วโมง
- หากพบเกล็ดเลือดต่ำหรือมีฮีมาโตคริตสูง ให้แพทย์ประเมินผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและตรวจรักษาทันทีภายใน 30 นาที

4. การดูแลรักษาผู้ป่วย
   - จัดพื้นที่สำหรับสังเกตอาการ 1 – 2 ชั่วโมง เพื่อประเมินผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและให้การดูแลรักษาเบื้องต้น
   - มีการวางแผนการรับเป็นผู้ป่วยใน (IPD) หรือผู้ป่วยนอก (OPD) พร้อมใบนัดติดตามผู้ป่วย และให้คำแนะนำเฝ้าระวังสังเกตอาการที่เป็นสัญญาณอันตราย (Warning sign)
   - รักษาผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกตามแนวทางเวชปฏิบัติ (Clinical Practice Guidelines: CPG) และใช้ Dengue Chart

5. ระบบการส่งต่อ
   - มีการส่งต่อผู้ป่วย (รพ.ชุมชน) และการรับผู้ป่วยส่งต่อ (รพ.ทั่วไป,รพ.ศูนย์) อย่างรวดเร็วสำหรับผู้ป่วยไข้เลือดออกที่อาการทรุดลง รุนแรง หรือเสี่ยงสูง
   - มีการประสานงานล่วงหน้าไปยังโรงพยาบาลปลายทางเพื่อเตรียมรับผู้ป่วย

6. การติดตามและประเมินผล
   - ทบทวนการรักษาผู้ป่วยไข้เลือกออกว่าเป็นไปตามแนวทาง Dengue smart care หรือไม่ ทุก ๆ 6 เดือน
   - ประเมินระยะเวลาตั้งแต่เริ่มคัดกรองผู้ป่วยถึงจนได้รับการดูแลรักษา ภายในระยะเวลา 3 ชั่วโมง
   - หากเกินระยะเวลาที่กำหนด ให้ทบทวนและปรับปรุงขั้นตอนของการดำเนินงาน Dengue smart care
   - ในกรณีที่มีผู้ป่วยไข้เลือดออกเสียชีวิตในสถานพยาบาล มีการทำ Dead Case Review ทุกราย เพื่อปรับปรุงคุณภาพการดูแลรักษาผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาคผนวก

แบบฟอร์มการประเมินการดำเนินงานลดป่วยลดตายในโรงพยาบาล

(Dengue smart care)

โรงพยาบาล..... อำเภอ.....

จังหวัด.....เขตสุขภาพที่.....

ส่วนที่ 1 แบบประเมินขั้นตอนการเตรียมการ

ขั้นตอน	การเตรียมความพร้อม	ผลการประเมิน		
		ดำเนินการ	ไม่ดำเนินการ	ไม่เกี่ยวข้อง
การเตรียมการ	1. มีการชี้แจงวัตถุประสงค์และการแนวทางการดำเนินงานลดป่วยลดตายในสถานพยาบาล (Dengue smart care)			
	2. มีการอบรมบุคลากรทางการแพทย์ให้เข้าใจเกณฑ์คัดกรองผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เลือดออกที่ชัดเจน รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน			
	3. จัดเตรียมจุดคัดกรองและป้ายบอกช่องทาง “Dengue smart care”			
	4. พื้นที่สำหรับ “Dengue smart care” เป็นจุดที่มองเห็นและประเมินอาการผู้ป่วยได้สะดวก ไม่อยู่ในจุดอับสายตา			
	5. มีการจัดเตรียมแบบคัดกรองผู้ป่วยไข้เลือดออก คู่มือการวินิจฉัยรักษาตามแนวทางเวชปฏิบัติ (Clinical Practice Guidelines: CPG) Dengue chart และชุดตรวจไข้เลือดออกแบบรวดเร็ว (Dengue NS1 rapid test) สำหรับการตรวจวินิจฉัยผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยไข้เลือดออก			
	6. มีการทำความเข้าใจให้กับบุคลากรทางการแพทย์ ในการตรวจคัดกรองผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เลือดออกตามแบบคัดกรองผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกด้วยชุดตรวจไข้เลือดออกแบบรวดเร็ว			
	7. มีการทบทวนและสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรทางการแพทย์ในตรวจวินิจฉัยรักษาตาม CPG และการใช้ Dengue Chart สำหรับติดตามประเมินอาการผู้ป่วยที่นอนรักษาในโรงพยาบาล			
	8. ประสานกับห้องปฏิบัติการให้มีการจัด Priority สำหรับผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยโรคไข้เลือดออก			
รวมคะแนน				

ส่วนที่ 2 แบบประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอน	รายละเอียดการดำเนินงาน	ผลการประเมิน		
		ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ไม่มีการดำเนินการ
1. การคัดกรองทันทีที่มาถึง (Triage)	1. มีเจ้าหน้าที่จุดคัดกรองประจำจุด "Dengue smart care" (ทั้ง OPD และ ER) มีการซักประวัติผู้ป่วย อาการสำคัญ ตามแบบฟอร์มคัดกรองผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก			
	2. มีการประเมินประวัติการเจ็บป่วยและปัจจัยเสี่ยง เช่น มีโรคประจำตัว มีผู้ร่วมบ้านหรือละแวกบ้านป่วยเป็นไข้เลือดออก			
	3. คัดแยกผู้ป่วยเข้าช่องทาง "Dengue smart care" ตามเกณฑ์การเฝ้าระวังผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก			
2. การประเมินซ้ำโดยพยาบาล/แพทย์	1. วัดสัญญาณชีพ ตรวจร่างกายหาสัญญาณเตือน (Warning signs) เช่น ปวดท้องรุนแรง อาเจียนมาก ซึมลง เลือดออกง่าย มือเท้าเย็น ชีพจรเต้นเบาเร็ว ความดันส่วนต่างระหว่างบน-ล่างแคบลง (Narrow pulse pressure)			
	2. ส่งตรวจ NS1 antigen และ IgG/IgM, CBC เร่งด่วน **(เจาะเลือดภายใน 30 นาที)** เมื่อพบผู้ป่วยมี Warning signs			
3. ระบบผลตรวจด่วน	1. มีการรายงานผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการภายใน 1 ชั่วโมง			
	2. หากพบเกล็ดเลือดต่ำหรือมีฮีมาโตคริตสูง แพทย์ประเมินผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและให้การตรวจรักษาภายใน 30 นาที			
4. การดูแลรักษาผู้ป่วย	1. จัดพื้นที่สำหรับสังเกตอาการ 1 – 2 ชั่วโมงเพื่อประเมินผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและให้การดูแลรักษาเบื้องต้น			
	2. มีการวางแผนการรับเป็นผู้ป่วยใน (IPD) หรือผู้ป่วยนอก (OPD) พร้อมใบนัดติดตามผู้ป่วย และให้คำแนะนำเฝ้าระวังสังเกตอาการที่เป็นสัญญาณอันตราย (Warning sign)			
	3. ให้การรักษาผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกตามมาตรฐาน CPG			
	4. มีการใช้ Dengue Chart ในกรณีดูแลรักษาแบบผู้ป่วยใน (ถ้าไม่มีผู้ป่วยในเลยในรอบการประเมิน ให้ตอบ **เข้าเกณฑ์**)			
5. ระบบการส่งต่อ	1. มีแนวทางส่งต่อผู้ป่วย (รพ.ชุมชน) และแนวทางรับผู้ป่วยส่งต่อ (รพ.ทั่วไป,รพ.ศูนย์) อย่างรวดเร็วสำหรับผู้ป่วยไข้เลือดออกที่อาการทรุดลง รุนแรง หรือเสี่ยงสูง			
	2. มีการประสานงานล่วงหน้าไปยังโรงพยาบาลปลายทางเพื่อเตรียมรับผู้ป่วย (กรณีไม่มีผู้ป่วยส่งต่อเลยในรอบการประเมิน ให้ตอบ **เข้าเกณฑ์**)			
	1. ทบทวนการรักษาผู้ป่วยไข้เลือกออกว่าเป็นไปตามแนวทาง Dengue smart care หรือไม่ ทุก ๆ 6 เดือน			

https://shorturl-ddc.moph.go.th/tC4py

QR Code

แสดงรายละเอียดการดำเนินงานตามจุดเน้นโรคไข้เลือดออก ปีงบประมาณพ.ศ.2569

แนวทางการใช้งานชุดน้ำยาตรวจไข้เลือดออกอย่างรวดเร็วชนิดที่ตรวจหาแอนติเจน NS1 (Dengue NS1 Rapid test) สำหรับเจ้าหน้าที่/บุคลากรสาธารณสุข

วิธีการใช้ชุดตรวจ
Dengue NS1 Rapid Test

ผู้ป่วยสงสัยติดเชื้อไวรัสเดงกี

หมายถึง ผู้ป่วยที่มีอาการไข้สูงเฉียบพลัน ไข้สูงลอย ปวดศีรษะ อาจจะมีจุดเลือดออกที่ผิวหนัง ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดข้อหรือกระดูก ปวดกระบอกตา มักไม่มีอาการไอ จาม หรือมีน้ำมูก หรือแพทย์วินิจฉัยสงสัยติดเชื้อไวรัสเดงกี

ผู้ป่วยที่มีไข้ไม่เกิน 5 วัน

ใช้ชุดตรวจ Dengue NS1 Rapid Test เพื่อยืนยันการติดเชื้อไวรัสเดงกี

NS1 Positive

สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
1.ส่งตัวผู้ป่วยพร้อมผลตรวจไปโรงพยาบาลเพื่อรับการประเมินระดับความรุนแรงและตรวจรักษาทันที
2.ดำเนินการควบคุมโรคตามมาตรการ 3-3-1* ทันที
3.ดำเนินมาตรการเฝ้าระวัง* ผู้ป่วยไข้เลือดออกในพื้นที่
สำหรับโรงพยาบาล
1.แจ้งรายงานกลับไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ผู้ป่วย
2.แพทย์พิจารณาให้การรักษาตามมาตรฐานแนวทางเวชปฏิบัติ (CPG)

NS1 Negative

สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
1.แนะนำให้ไปโรงพยาบาลเพื่อรับการตรวจรักษา หาสาเหตุการติดเชื้อว่าเป็นโรคไข้เลือดออกหรือโรคอื่นๆ
2.งดการจ่ายยากลุ่ม NSAIDs ได้แก่ แอสไพริน ไอบูโพรเฟน ไดโคลฟีแนค นาโพรเซน
3.แนะนำให้ทายากันยุง กำจัดยุง และแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้าน
สำหรับโรงพยาบาล
1.ยังไม่สามารถ rule out โรคไข้เลือดออกได้
2.พิจารณาส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่น ๆ ตามดุลยพินิจของแพทย์

มาตรการเฝ้าระวัง* ประกอบด้วย
1.เฝ้าระวังผู้ป่วยรายใหม่ในรัศมี 100 เมตรรอบบ้านผู้ป่วย เป็นเวลา 28 วัน
2.หากพบผู้ป่วยสงสัยติดเชื้อไวรัสเดงกี ให้ดำเนินการคัดกรองตามแผนผังด้านบน

ผู้ป่วยที่มีไข้มากกว่า 5 วัน

ตรวจ Tourniquet test

Tourniquet test Negative

สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
1.แนะนำให้ไปโรงพยาบาลเพื่อรับการตรวจรักษา หาสาเหตุการติดเชื้อว่าเป็นโรคไข้เลือดออกหรือโรคอื่นๆ
2.งดการจ่ายยากลุ่ม NSAIDs ได้แก่ แอสไพริน ไอบูโพรเฟน ไดโคลฟีแนค นาโพรเซน
3.แนะนำให้ทายากันยุง กำจัดยุง และแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้าน
สำหรับโรงพยาบาล
1.ยังไม่สามารถ rule out โรคไข้เลือดออกได้
2.พิจารณาส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่น ๆ ตามดุลยพินิจของแพทย์

Tourniquet test Positive

1.มีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคไข้เลือดออก ให้รีบส่งต่อโรงพยาบาลทันที
2.ดำเนินการควบคุมโรคตามมาตรการ 3-3-1* ทันที
3.ดำเนินมาตรการเฝ้าระวัง*ผู้ป่วยไข้เลือดออกในพื้นที่

*มาตรการ 3-3-1 หมายถึง
-3 ชั่วโมงแรก รายงานโรคให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทราบ (ในกรณี สถ.โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตรวจพบ NS1 positive สามารถดำเนินการในขั้นตอนถัดไปได้ทันที)
- 3 ชั่วโมงถัดมา ให้พ่น SRBT ลงพื้นที่ สอบสวนและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่ตรวจพบในบ้านผู้ป่วย
- ภายใน 1 วัน ให้กำจัดลูกน้ำยุงลาย พ่นสารเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัย ในบ้านผู้ป่วยและสถานที่เสี่ยง (75.) ที่อยู่ในรัศมี 100 เมตร หลังจากนั้นให้พ่นสารเคมีซ้ำในวันที่ 3 และ 7

ข้อประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน		
		เป็นไปตามเกณฑ์	ไม่เป็นไปตามเกณฑ์	ไม่มีผู้ป่วย
6. การติดตามและประเมินผล	2. ผู้ป่วยไข้เลือดออกไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของผู้ป่วยยืนยัน ได้รับการดูแลรักษา **ภายในระยะเวลา 3 ชั่วโมง**หลังมาถึงโรงพยาบาล (Visit to treatment time)			
	3. หากผู้ป่วยได้รับการดูแลรักษาเกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ 3 ชั่วโมงหลังมาถึงโรงพยาบาล ได้มีการทบทวนและปรับปรุงขั้นตอนระบบการดำเนินงาน Dengue smart care ในสถานพยาบาล			
	4. ในกรณีที่มีผู้ป่วยไข้เลือดออกเสียชีวิตในสถานพยาบาล มีการทำ Dead Case Review ทุกราย เพื่อปรับปรุงคุณภาพการดูแลรักษาผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น			
รวมคะแนน				

สรุปคะแนนรวม = ...คะแนน

ร้อยละของผลการประเมินการดำเนินงานลดป่วยลดตายในสถานพยาบาล = ...
(Dengue smart care)

หมายเหตุ

1. โรงพยาบาลประเมินตนเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ก่อนวันที่ 5 สิงหาคม และส่งมายังสำนักงานป้องกันควบคุมโรค/สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ภายใน 5 สิงหาคม 2569
2. คะแนนเต็มของผลการประเมินการดำเนินงานลดป่วยลดตายในสถานพยาบาล 25 ข้อ = 25 คะแนน
3. ร้อยละของผลการประเมินการดำเนินงานลดป่วยลดตายในสถานพยาบาล เท่ากับ $\frac{\text{คะแนนที่ได้} \times 100}{\text{คะแนนเต็มของแบบประเมิน}}$
4. เกณฑ์การผ่านการประเมินคือ ร้อยละ 80 (ผ่านเกณฑ์ 20 รายการ)